

FIRST YEAR HIGHER SECONDARY
MODEL EXAMINATION, JUNE 2022

ME 610

PART-II SANSKRIT
ANSWER KEY

Time: 2½ Hours
80 Marks

1 - 9 प्रश्नेषु षण्णां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (6x1=6)
प्रत्येकं प्रश्नं अङ्कः ।

1. तखः
2. रामायणम्
3. कुमारनामान्
4. व्याचामः
5. तक्षशिला
6. पञ्चान्द्रिपाणि
7. कर्णः
8. शिवः
9. स्वामि विवकानन्दस्य

10 - 15 प्रश्नेषु चतुर्णां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत । (4x2=8)
प्रत्येकं द्वौ अङ्कौ ।

10. दिनसाम्राज्यपते ! दिवस्पते !

11. 1) आधुर्वेदः ।
2) दिनचर्या ।

12. 1) शतद्वान्ता
2) अव्ययम्

13. 1) मन्दाः + चारितम् ।
2) इति + उदीयत ।

14. पैठिकातः पदान्ध्रुवध्रुव्य अलङ्कारनक्षत्राणि पूर्णतया लिखत।

1) उपमा यत्र सादृश्य लक्ष्मीरुल्लसति द्वयाः।

2) संभावना स्यात् उत्प्रेक्षा वस्तुहेतुकतात्मना।

15. वृत्तलक्षणं योजयित्वा लिखत।

स्थाकिञ्चवजा	यदि नो जगो गः।
उपेन्द्रवजा	जतजास्ततो गौ।

16-18 प्रश्नानां प्रत्येकं त्रयां अङ्काः। (3x3=9)

16. उदाहरणानुसारं वाक्यानि परिचर्तयत।

1) दुर्जनाः निन्दन्तु। दुर्जनाः निन्दन्ति।

2) सज्जनाः स्तुवन्तु। सज्जनाः स्तुवन्ति।

3) लक्ष्मीः समाविशतु। लक्ष्मीः समाविशति।

17. पैठिकातः क्त्वान्त-ल्यप्तान्त-तुमुञ्चान्त पदानि चित्वा लिखत।

क्त्वान्ताम् - गृहीत्वा

ल्यप्तान्ताम् - आकर्ष्य

तुमुञ्चान्ताम् - वारयितुम्

18. अधः प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा सूचीः उद्कृत्य लिखत।

1) "दीर्घसूत्री विनश्यति।"

2) "अतिविस्तारविस्तारो न कुर्वन्त विशयुषम्।"

3) "द्विप्रवर्णाः बहुलीभवन्ति।"

19 - 24 प्रश्नोपु चत्वारि उन्मराणि लिखत। (4x4=16)
प्रत्येकं - चत्वारि अङ्काः।

19. अचित् शब्दा संभाव्यलक्षणाय पूर्ण अङ्काः।

20. गद्यक्रमं लिखत।

हे निश्चिता विशिखाः विश्वनां क्षतमेवात्
स्तिमितं मे मनः क्षतं न पृथत्। लोकचक्रं
इह पुरतः अमलतां तां सीतां अहो त्यज।

21. संख्यावाचक शब्दानुपयुज्य लिखतस्थानानि पूर्यत।

1	एकम्	2	द्वे
3	त्रीणि	4	चत्वारि
5	पञ्च	6	षट्
7	सप्त	8	अष्ट
9	नव	10	दश

22. 1, विषं निहन्ति भक्तिारं प्रवृत्तारं चक्षुषाल्यथम् ॥
 2) राजहमिति शब्दाब्जो राजा भवितुमर्हति ॥

23. 1, आत्मगतम् - अत्रायं खलु यद्वस्तु तद्विदु स्वगतं मतम् ।
 (स्वगतम्)
 2) प्रकाशम् - सर्वत्रायं प्रकाशं श्यात् ।

24. समुचितमुत्तरं निदधर्यि श्वापुडिकां पुनर्लखनाय पूर्णङ्कः ।
 एवं चिन्तानिश्चये तु तन्मार्गेण कश्चचित् सुतश्च
 वाजिकं पुत्रश्च कृद्नाथ महाजनां शब्दकवर्तित । जनान्
 कृत्वा चतुर्णां मध्ये पूर्णं पुस्तकमवलोकितं
 उक्तश्च 'महाजना येन जातः स पन्थाः ।' तस्मात्
 तेन मार्गेण शब्दकामः । महाजनमनुसरन्तस्ते
 धितृवनं प्रापुः ।

- 25 25-28 प्रश्नान्क प्रयाणाम् उत्तराणि लिखत ।
 पन्थाचितं योजयत । प्रत्येकं पञ्च अङ्काः । (3x5=15)

- धनाः - मेघः
 तश्वः - वृक्षाः
 अम्बुः - जलम्
 श्वेलः - कुलः
 किंम - अहः

26

- 1) रत्नाकरः
- 2) निषादः पानिकानां हानि अवश्यं प्राण
चापहृन्ध कुटुम्बं पोषयति।
- 3) वनिधर्मः कुटुम्बपालनम्।
- 4) आर्या - कलत्रम्
- 5) "पुं चेतान् प्रत्वा आगच्छतु, नाक्कालम्
अत्रैव सिद्धामः" - इति मुनिः अवहेत्।

27

- 1) अ इ उ ए ।
- 2) ऋ ॠ क ।
- 3) ऋ औ इ ।
- 4) ऋ औ च ।
- 5) इ च व र ह ।

28. गद्यभागं मातृभाषया आङ्ग्लभाषया अनुवाक्य
व्युक्तिः।

29-33 प्रश्नेषु सूत्राणां उत्तराणि लिखत। (3X6=18)
प्रत्येकं पत्रं अङ्काः।

29. 1) साहित्यसंज्ञिककलाविहीनः ----- ॥
- 2) आरम्भशुक्लौ शशिणी क्रमेण ----- ॥
- 3) निन्दन्तु नीतिनियुगाः ----- ॥

30. कथास्तंभान् उचित रीत्या क्रमीकरणाय पूर्णक्राः।

- 1) कर्कशं गर्जनं श्रुत्वा सप्तर्षिः चक्रिाः अभवत्।
- 2) खड्गं प्रसार्य कश्यप निषादः अपतत्।
- 3) वत्सेति सम्बोधनया निषादस्य मनः आर्द्रमभवत्।
- 4) पापकर्मं कल्पयुगादयः अनुभवन्तीवा? इति मुनिस्त्वत्।
- 5) भायक्षिणां प्रतिवचनं निराम्य शिखाभवत्।
- 6) पश्चान्तापविश्राः मुनीनां पुरतः अतिष्ठत्।

31. इत्तमश्लोक-चयनाय
आशयलक्षणाय
संकारणविशदीकरणाय च पूर्णक्राः।

32. 1) शिवं - इदं
2) महात्मनां चरितं मन्दाः द्विषन्ति।
3) उवाच - अवदत्
4) चैनं
5) आशयलक्षणाय।

33. गद्य आगं संगृह्य लक्षणाय पूर्णक्राः।

34 - 35 प्रश्नाः पृथक् अन्तरं लिखत। (1X8=8)
अष्टाश्लोकाः।

34. सूचनानुसारं पाणिन्याः जीवितकथा लक्षणाय
पूर्णक्राः।

35. समथवाचकशकानुपपुज्य दिनचर्या पूरणाय पूर्णिका।

शनीशः चतुर्वदिने (4.00) उन्निष्ठानि। सः सार्धचर्तु
(4.30) वादने शौचानन्तरं ध्यानं करोति। पञ्च (5.00)
वादने स्वाध्यायं करोति। अगन्तरं सार्धपठ (6.30)
वादने स्नानं कृत्वा प्रभातभक्षणं स्वीकरोति। अष्ट (8.00)
विद्यालयं प्रति गच्छति। सपाद नव (9.15) वादने
कक्ष्यां प्रविशति। सार्धचर्तु (4.30) वादने पर्यन्तं
पाठान् पठति, क्रीडति च। सार्धपञ्च वादने
गृहं प्रत्यागच्छति।

Prepared by, Dr. Sreelatha S, HSS T. Sel. grade
Sanskrit, R.R.V.G.H.S.S, Kilimanook.